

Op zoek naar de pot met goud

Silicon Valley verdeeld over 'internetzeepbel 2.0'

Olivier van Beemen
Santa Clara/Palo Alto

Het huidige businessklimaat in Silicon Valley is te vergelijken met 'een snelweg waar we met z'n allen met 160 kilometer per uur overheen scheuren', vindt Allan Teruel, een jonge durfkapitalist gevestigd in Santa Clara in het hart van het technologiecentrum in Californië, op een uurtje van San Francisco.

Op het terras van een Starbucks neemt hij een slok van zijn suikervrije ijsthee. Teruel: 'Ik zie de honger bij ondernemers en investeerders. Iedereen staat te popelen om de wereld te veranderen en rijk te worden. Wij leven op dit moment op een andere planeet. Er is werk in overvloed, iedere dag komen er nieuwe bedrijven bij en elke jonge ondernemer is ervan overtuigd dat er een pot goud op hem wacht aan het einde van de regenboog.'

Dat die pot goud er staat, daarover is vrijwel iedereen het eens. Maar hoe groot die zal zijn en of je er nu nog op tijd kunt zijn om mee te profiteren, dat zijn de vragen die beleggers en ondernemers bezighouden. In hoeverre is er sprake van een herhaling van de internetzeepbel van eind jaren '90 en hoe hard zal de landing ditmaal zijn?

Aan het succes van de beurslancering van Facebook, ondanks uitsstel tot eind volgend jaar, wordt nauwelijks getwijfeld. De netwerk-site met ruim 800 miljoen actieve gebruikers maakte vorig jaar \$400 mln winst en dit jaar wordt op \$1 mrd gehoopt.

Toch blijven critici erop wijzen dat velen ervan overtuigd waren dat een voorloper van Facebook, Myspace, groot genoeg was om in veilig vaarwater te verkeren, waarna het uiteindelijk toch nog misging. Bovendien steken de inkomsten per unieke gebruiker, eind vorig jaar \$4, nog altijd schraal af bij die van concurrent Google, die per gebruiker zes keer meer verdient.

Andere hoofdrolspelers in de wereld van de sociale media, zoals microblog Twitter of spelletjesmaker Zynga, vooral bekend van Farmville, hebben hun beursgang voorlopig eveneens uitgesteld. 'Zodra de koersen enige stabiliteit vertonen en er iets meer gunstig economisch nieuws komt, zoals een daling in de werkloosheid of een stijging van het consumentenvertrouwen, zullen ze een voor een de stap wagen', voorspelt Teruel.

Dat is het moment van de waarheid. Zullen de huidige inschattingen ook realiteit worden bij een beursgang? Facebook zou meer dan \$100 mrd waard zijn, meer dan vliegtuigbouwer Boeing, Zynga wordt ingeschat op zo'n \$15 mrd en Twitter op \$8 mrd. De professionele netwerksite LinkedIn, die dit voorjaar naar de beurs ging, houdt zich sindsdien goed staande en is nu ruim \$8 mrd waard.

In Palo Alto, waar ondermeer de hoofdkantoren van Facebook en Hewlett-Packard zijn gevestigd, is investeerder Dave Whorton sceptisch. 'Twitter mag dan heel veel gebruikers hebben, ze hebben nog steeds geen overtuigend businessmodel. In een rationele markt vraag je je eerst af hoe ze hun geld willen verdienen en investeer je daarna pas', zegt hij in een gesprek op zijn kantoor. 'Zynga slaagt er vooralsnog in keer op keer succes te lanceren, maar ik vraag me af wat er gebeurt als ze er een keer naast zitten. Bovendien zijn ze in grote mate afhankelijk van Facebook als platform. Het kan hier allemaal zo razendsnel veranderen.'

Zoals veel collega's zet Whorton, oprichter van Tugboat Ventures, de grootste vraagtekens bij de website die veel succes kent met het aanbieden van kortingsbonnen, Groupon. 'Dat bloemetje bloeit niet meer', zegt hij over de onderneming die kort geleden nog werd gewaardeerd op zo'n \$30 mrd en inmiddels zegt te hopen \$12 mrd op te halen bij een aanstaande beursgang, waarschijnlijk

Linksom of rechtsom: jonge ondernemers zijn op weg naar succes.

Foto: Getty Images

De Amerikaanse droom kan nog alleen in Silicon Valley worden waargemaakt

volgende maand.

Whorton: 'Hun marketingkosten zijn te hoog en restaurants en andere aanbieders zien dat klanten onvoldoende terugkomen.' Een poging tot creatief boekhouden, waarbij de marketingkosten buiten de balans werden gehouden en waarvoor Groupon op de vingers werd getikt door de financiële waakhond SEC, leverde veel negatieve publiciteit op.

Een ander fenomeen dat wijst op bubbelvorming is de stormachtige opkomst van een schier oneindig aantal copy cats of 'me too'-start-ups, bedrijven die een succesvol concept dan niet met kleine aanpassingen nadoen en zich als goudzoekertjes aandienen in Silicon Valley.

'Het is nu veel makkelijker een start-up te beginnen dan tien jaar geleden. Je hebt minder kapitaal nodig', zegt Teruel. 'Daardoor had

je een jaar geleden zo'n zevenhonderd Groupon-klonen.'

Whorton is ervan overtuigd dat de bubbel niet lang na de beursgang van Facebook zal barsten en dat er harde klappen gaan vallen. 'Je moet wel blind zijn als je niet beseft dat Silicon Valley op dit moment in een andere werkelijkheid verkeert. Maar uiteindelijk zijn we toch gelieerd aan de rest van de economie en gaat er een correctie plaatsvinden', zegt hij.

Hij wijst op de vastgoedprijzen en salarissen die de pan uit rijzen en de vele tientallen miljoenen die worden geïnvesteerd in bedrijven als de blogsite Tumblr en Airbnb, een site die slaapplekken bij particulieren aanbiedt, waarvan de winstmodellen nog verre van bewezen zijn.

Volgens Whorton zit er juist nu zo veel lucht in de internetbubbel doordat grote investeerders suc-

cesvolle technologiebedrijven (niet de start-ups, maar ondernemingen die een stadium verder zijn) beschouwen als een van de schaarse lichtpuntjes in de sombere Amerikaanse economie. De markten voor aandelen en obligaties blijven onvoorspelbaar en ook in de vastgoedmarkt is nog steeds geen duidelijk herstel zichtbaar.

Niet iedereen is ervan overtuigd dat Silicon Valley opnieuw ten prooi zal vallen aan een barstende zeepbel. Zo denkt Teruel dat er wel enkele correcties zullen plaatsvinden, maar een brute klap zoals ruim tien jaar geleden acht hij onwaarschijnlijk.

'Het is nu aanzienlijk moeilijker om zonder enige inkomsten en verdienmodel grote investeringen aan te trekken', zegt hij. 'Tien jaar geleden stonden beleggers in de rij om miljoenen te pompen in elk bedrijf dat .com in zijn naam had.'

Een van de beroemdste voorbeelden is Pets.com, dat producten voor huisdieren verkocht via internet, en investeringen wist aan te trekken ter waarde van \$300 mln. In korte tijd groeide het bedrijf tot 320 werknemers, maar het businessmodel deugde van geen kant en in 2000 ging het bedrijf bij het barsten van de bubbel roerloos ten onder.

Teruel benadrukt hoeveel er is veranderd in het afgelopen decennium: er zijn nu ruim 2 miljard internetgebruikers verspreid over de hele wereld, het internet groeit nog altijd onstuimig in de opkomende economieën, en de mobiele webservice zijn nog tal van groeimogelijkheden en er komen ook nieuwe kansen door steeds snellere breedbandverbindingen.

Volgens Jon Baer, partner bij Threshold Ventures, kun je slechts met terugwerkende kracht vast-

Een feestje met alleen maar nerds

Internetbubbel of niet: veelbelovende Nederlandse technologiestart-ups op bezoek in de Silicon Valley ruiken kansen. Maar hoe verleid je Amerikaanse geldschieters?

Olivier van Beemen
San Francisco/Palo Alto

Hans van Rietschoote doet in strengheid nauwelijks onder voor een jurylid van de muzikale talentenjacht Idols. 'Nooit voorlezen', reageert de start-upbegeleider op een pitch van Bert Reijmerink van biotechnologiebedrijf Genalica, die zijn iPad als geheugensteunje gebruikt. 'Ik kan de tekst sneller lezen dan dat jij die uitspreekt, dus het is verspilling van mijn tijd.'

Vijftien jonge Nederlandse ondernemers, van wie de meeste liever dagen achteren achter hun computer doorbrengen dan dat ze in het middelpunt van de belangstelling staan, hebben die dag geleerd hoe ze hun onderneming binnen enkele minuten het best kunnen presenteren aan een publiek met durfkapitalisten en technologie-experts. Nu staan ze in een levensechte test tegenover drie juryleden (twee Amerikanen en Van Rietschoote) en een kleine 100 toehoorders in de Rocket Space in het centrum van San Francisco.

Tames Rietdijk van DynaCloud begint voortvarend, maar raakt in het midden van zijn verhaal de draad kwijt en valt stil. Van Rietschoote is onverbiddelijk: 'Iemand die stilvalt, krijgt geen geld. We moeten je dag en nacht kunnen bellen en wat er ook aan de hand is: je moet je verhaal kunnen vertellen.'

Een van de grootste valkuilen voor de Nederlandse ondernemers is bescheidenheid. 'Een gezonde dosis arrogantie is noodzakelijk om hier succes te hebben', zegt Van Rietschoote, die sinds 1997 in Silicon Valley is gevestigd. 'Investeerders weten dat ze zo'n 30%-40% van het geclaimde succes

moeten aftrekken. Als je die 30%-40% er zelf niet bij optelt, blijft er maar weinig over.'

In rake volzinnen legt informaticapromovendus Feliene Hermans uit hoe haar geesteskind Infotron grote ondernemingen kan helpen kostbare fouten uit hun Excel-spreadsheets te halen. Air France-KLM is een klant die dankzij haar 'miljoenen bespaart', zo kondigt ze trots aan, en ze heeft ook al vergoederd contact met Bank of America. 'De perfecte pitch', is het eensluidende oordeel van de jury, waarna enthousiaste Amerikanen met visitekaartjes op haar toesnellen.

Een dag later bezoekt de Nederlandse delegatie drie succesvolle ondernemingen (Mozilla, Blackbox en Flipboard) en de Stanford University. Sommige deelnemers zeggen niet te kunnen wachten tot ze zich hier, in het hart van Silicon Valley, kunnen vestigen.

'Normaal zeg ik altijd op feestjes dat mijn bedrijf een soort KPN is, maar dan cooler', zegt Mark Vletter van Voys, een onderneming die bedrijven de mogelijkheid geeft in korte tijd beschikking te krijgen over extra telefoonlijnen. 'Hier is het alsof je op een feest bent met je beste vrienden die ineens allemaal nerds zijn en met wie je de hele avond over IT mag praten.'

Maar Hollandse nuchterheid is er ook. 'Als ik hoor hoeveel je hier voor goed personeel betaalt en voor woon- en werkruimte, zie ik voor ons bedrijf niet direct de meerwaarde van Silicon Valley', zegt Edwin Vlieg van Moneybird, die freelancers en kleine ondernemingen helpt bij de boekhouding. 'We zijn tevreden met onze groei op de Nederlandse markt.'

Op basis van de presentaties dicht Van Rietschoote de beste kansen op grensoverschrijdend succes toe aan de start-ups Infotron, Voys, ADA InVivo (biotechnologie) en Calendar42, aanbieder van een soort realtime agenda. 'Maar mijn oordeel zegt ook niet alles', relativiseert hij. 'Ik dacht vroeger dat het met Google niets zou worden.'

De Nederlandse start-updelegatie op Stanford University in Silicon Valley. Foto: Olivier van Beemen